

Katedra ekologie
a životního prostředí

Univerzita Palackého
v Olomouci

Přírodovědecká
fakulta

VÝUKA KRAJINNÉ EKOLOGIE NA UP OLMOUC

POJETÍ A FORMY VÝUKY, TÉMATA, PODKLADY, OBORY

doc. RNDr. Tomáš Václavík, Ph.D.

OBORY S VÝUKOU KRAJINNÉ EKOLOGIE

Bakalářské obory

- Ekologie a ochrana životního prostředí (EOŽP)
- Environmentální geologie (ENGE)
- Mezinárodní rozvojová a environmentální studia (MRES)
- Environmentální rizika a klimatická změna (ERIK)
- Učitelské obory PřF a PdF

Magisterské obory

- Ekologie a ochrana životního prostředí (EOŽP)
- Ochrana a tvorba krajiny (OTK)

POJETÍ VÝUKY KRAJINNÉ EKOLOGIE

Evropská škola

- dlouhá historie
- důraz na typologii, klasifikaci a nomenklaturu
- řízení, plánování a hodnocení člověkem transformované krajiny

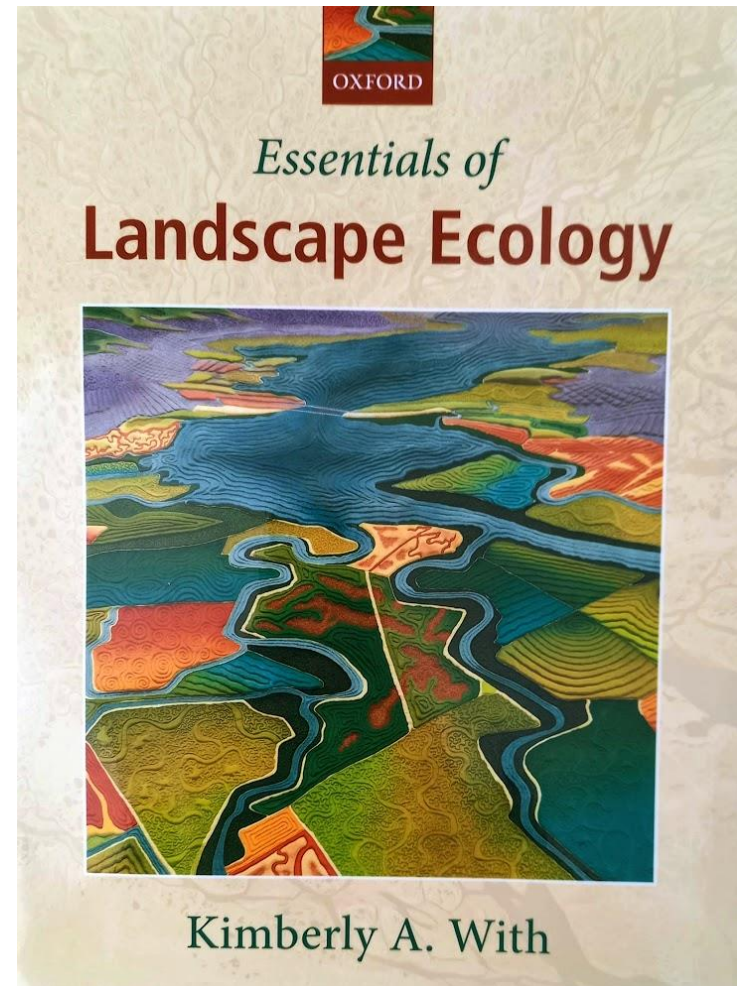
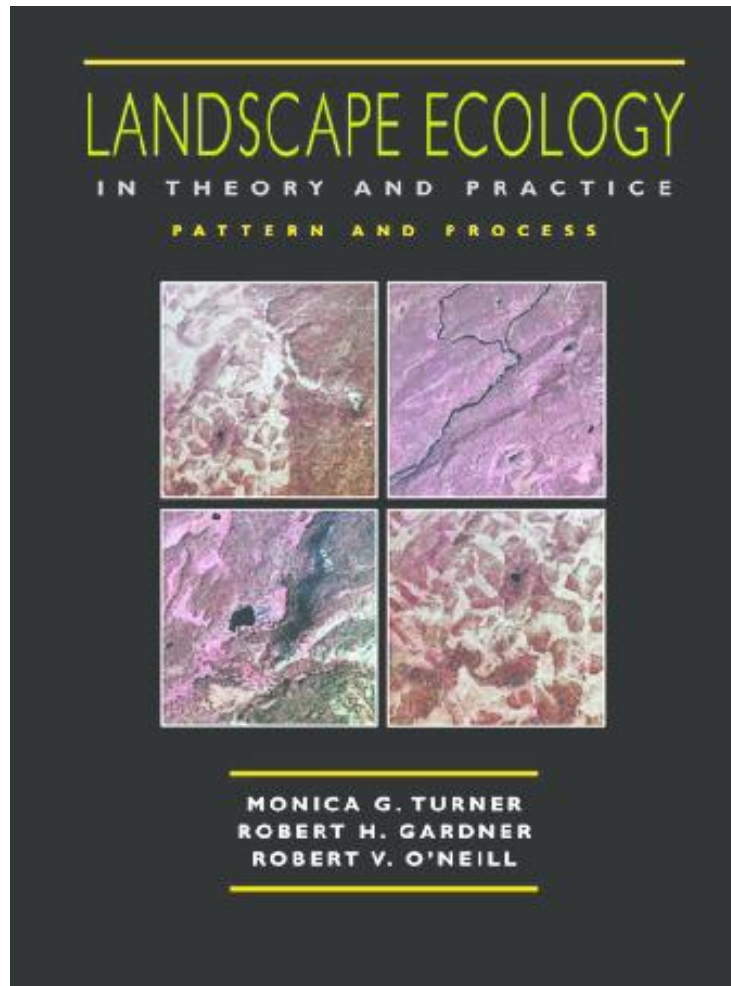
Americká škola

- krátká historie (80. léta 20. st.)
- důraz na ekologii (teorie, modely, kvantifikace)
- pozorování a srovnávání krajinné struktury, větší důraz na přírodní systémy

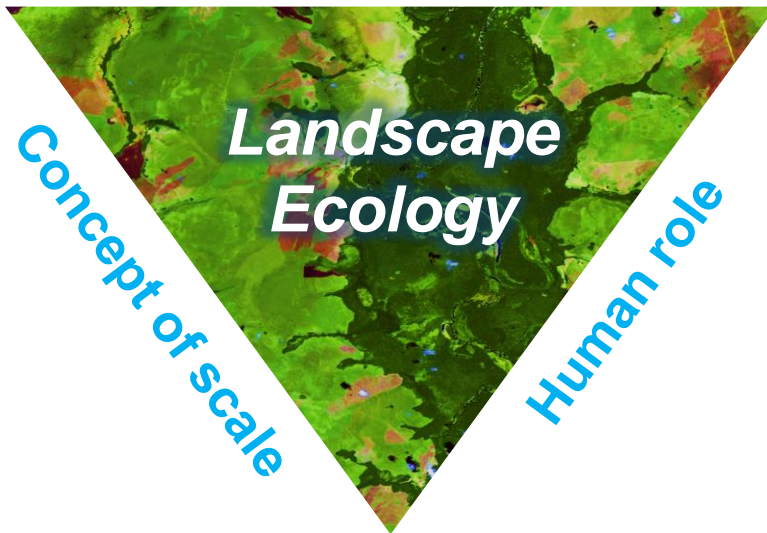
STRUKTURA VÝUKY A TÉMATA

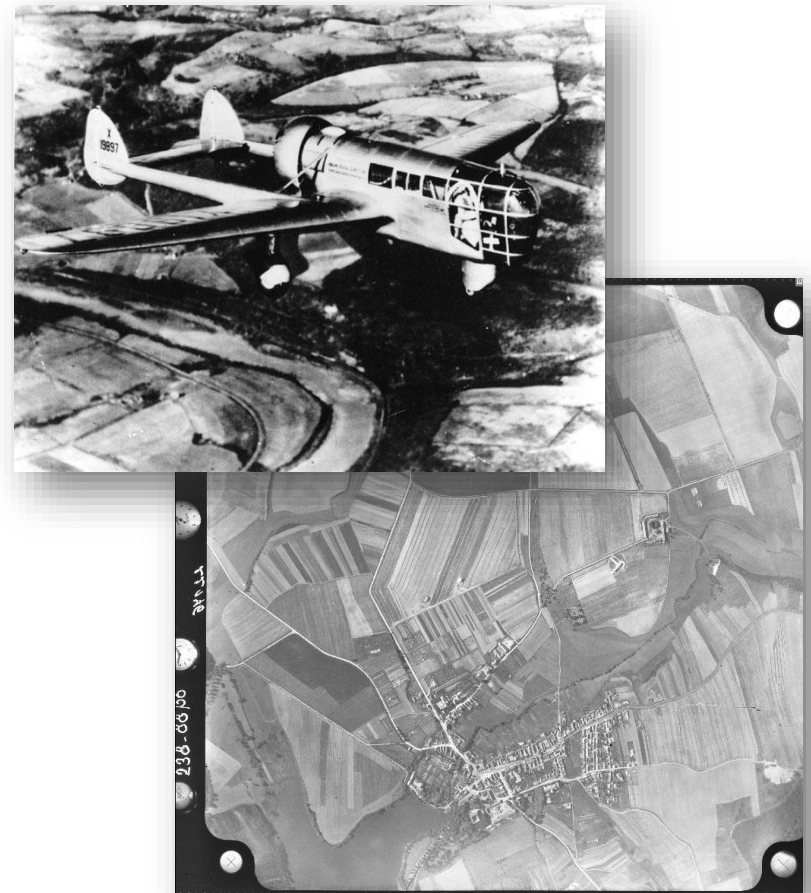
KRAJINNÁ EKOLOGIE JAKO VĚDNÍ DISCIPLÍNA

- definice a principy, historie, základní úkoly, vztah k dalším vědním oborům

Location matters

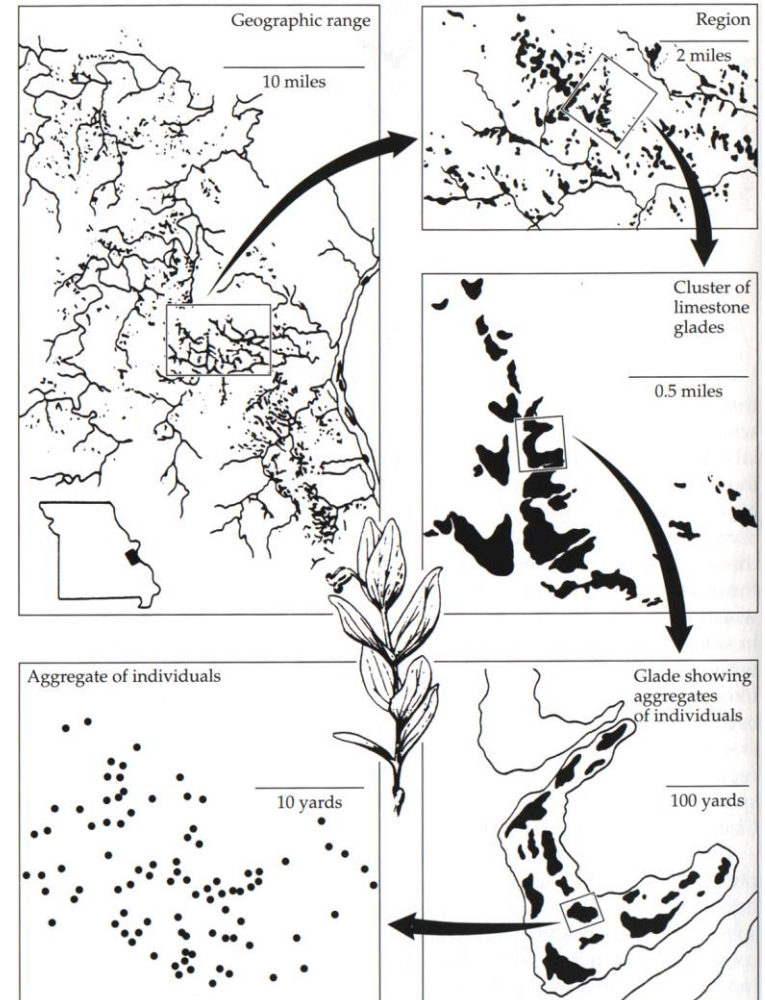
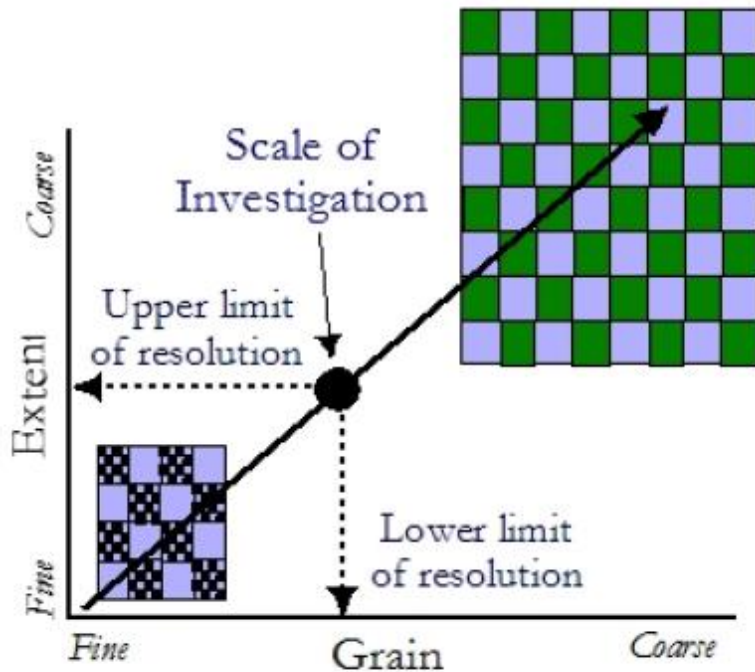
historie

KRAJINA A JEJÍ DIMENZE

- krajinná heterogenita, hierarchická struktura krajinných komponent, koncept měřítka (scale)

krajinné měřítko

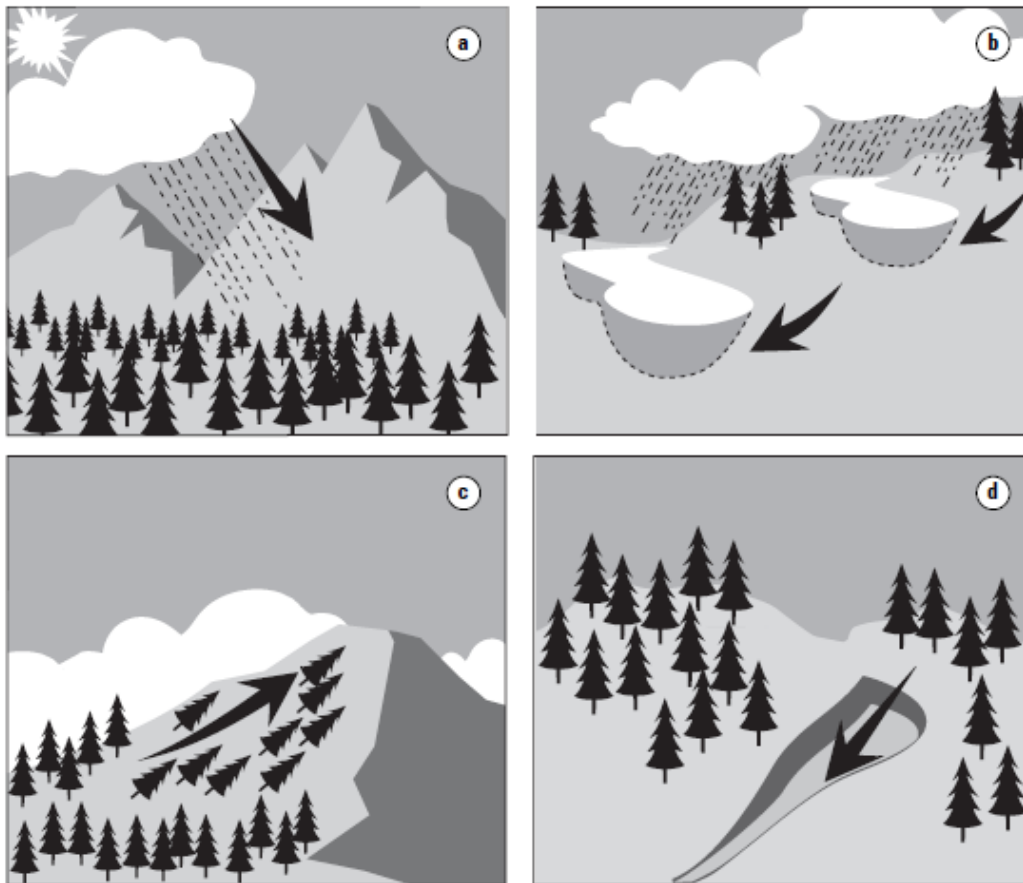
Clematis fremontii

PŘÍČINY KRAJINNÉHO USPOŘÁDÁNÍ

- abiotické faktory, biotické interakce, antropogenní změny (land use, land cover change)

abiotické faktory

Swanson et al. (1988)

biotické faktory

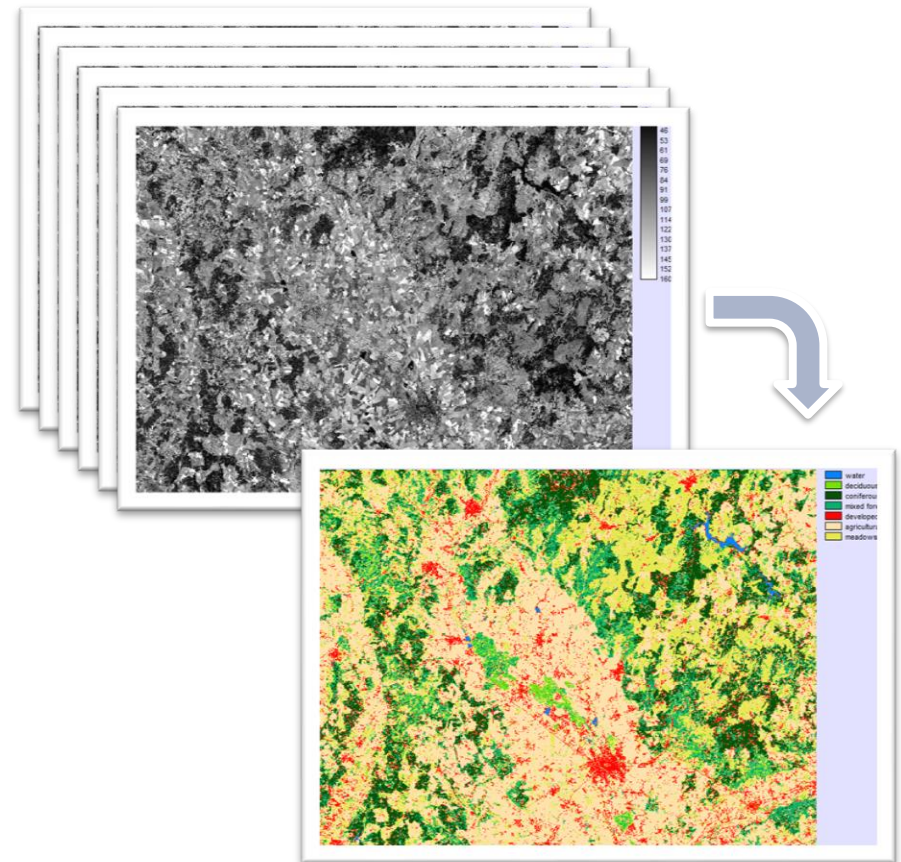

DATA A TECHNICKÉ NÁSTROJE PRO STUDIUM KRAJINY

- GIS a DPZ – datové modely, zdroje dat pro ČR a EU, princip DPZ, klasifikace leteckých a satelitních snímků

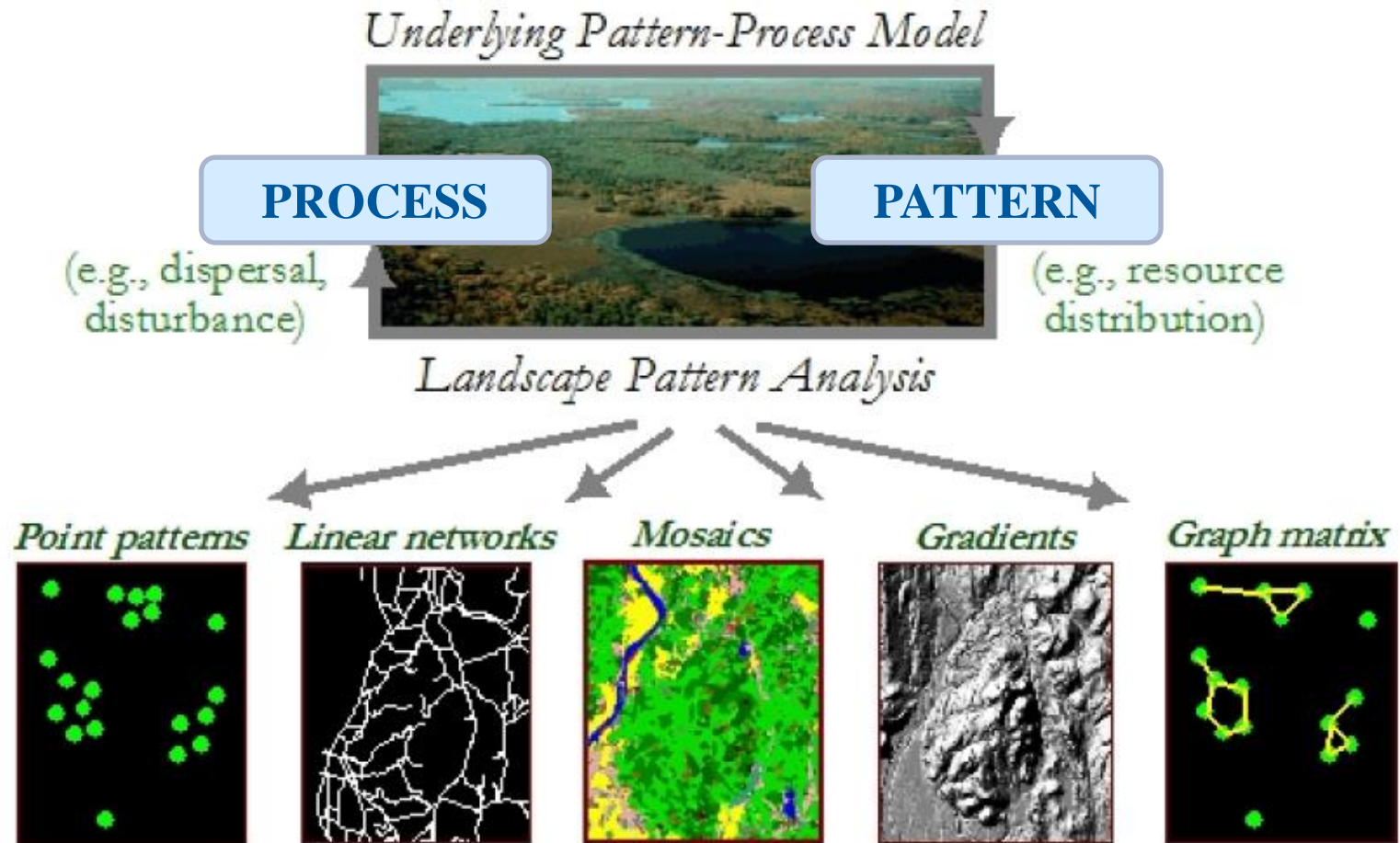
Klasifikace satelitních snímků

Geographic Information Science

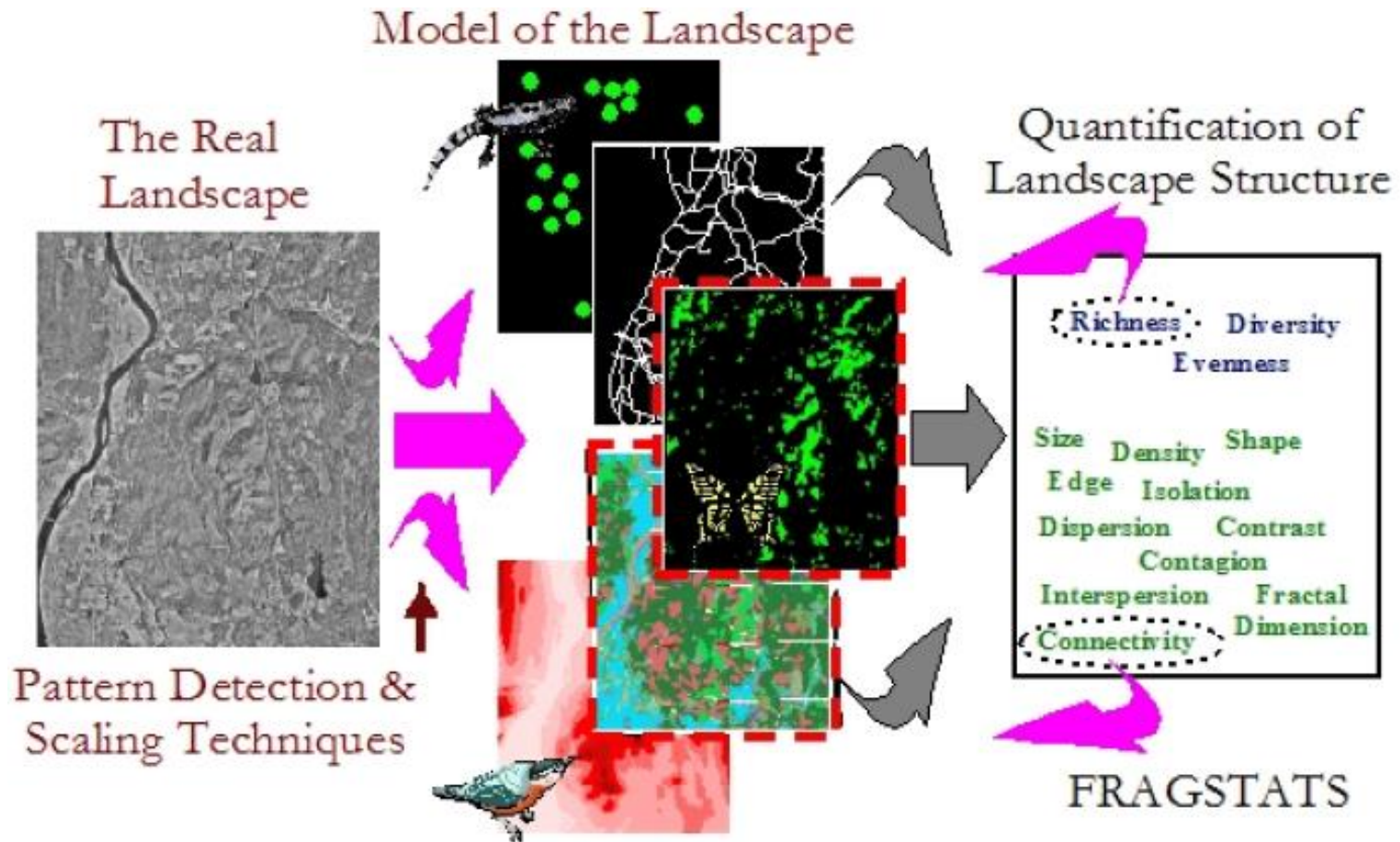
MĚŘENÍ A KVANTIFIKACE KRAJINNÉHO USPOŘÁDÁNÍ

- modely krajinné struktury, plošky-koridory-matrice, ekotony, indexy krajinné struktury (landscape metrics)

CVIČENÍ: KVANTIFIKACE KRAJINNÉ STRUKTURY

- Výpočty indexů krajinné kompozice a konfigurace v programu FRAGSTATS

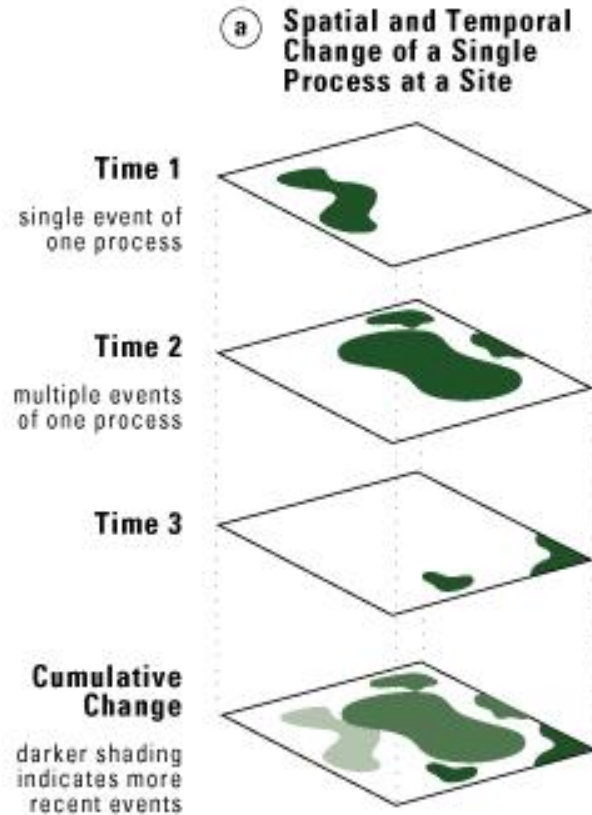

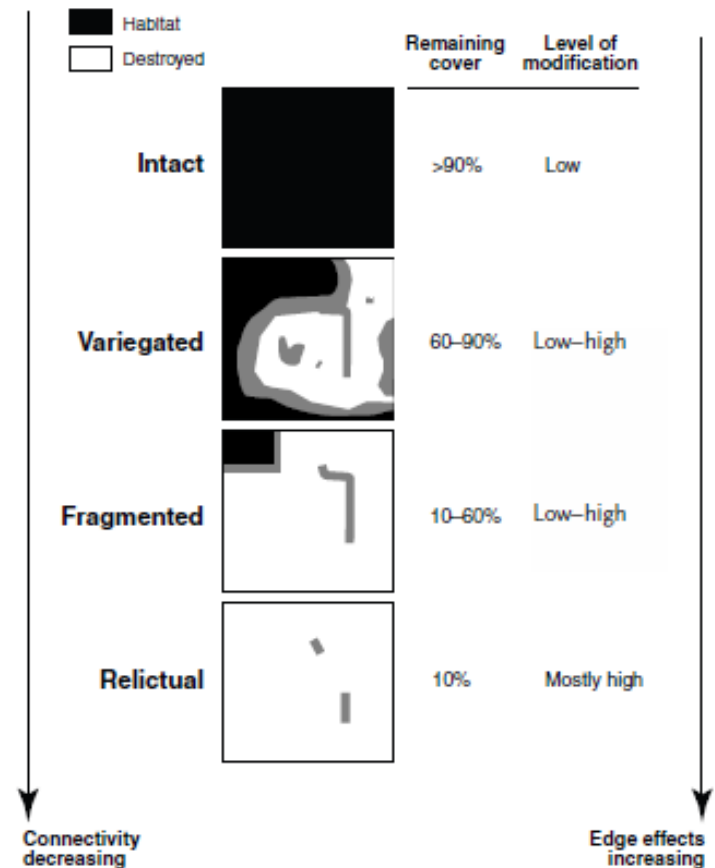
DYNAMIKA KRAJINY

- disturbance a disturbanční režimy, krajinná rovnováha, stabilita, resilience, fragmentace krajiny, land change

disturbance

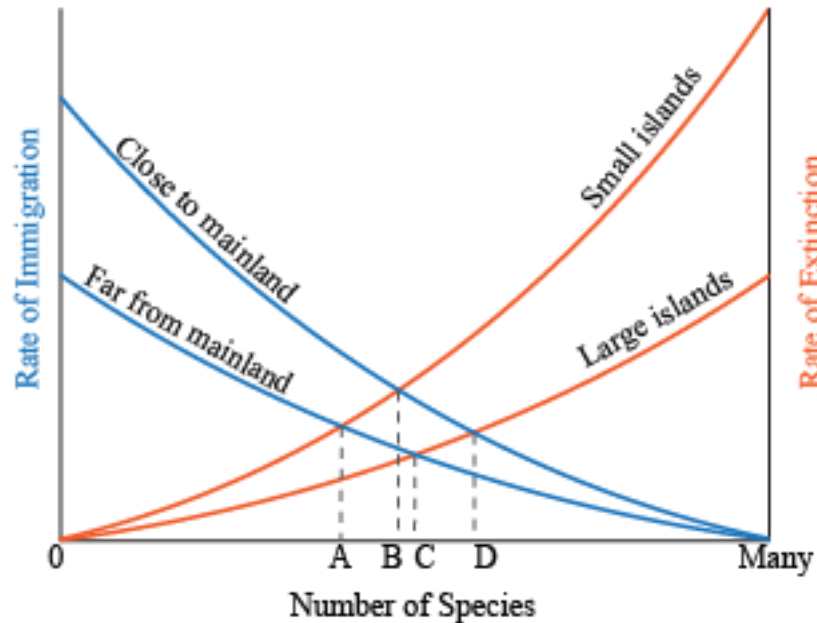
fragmentace

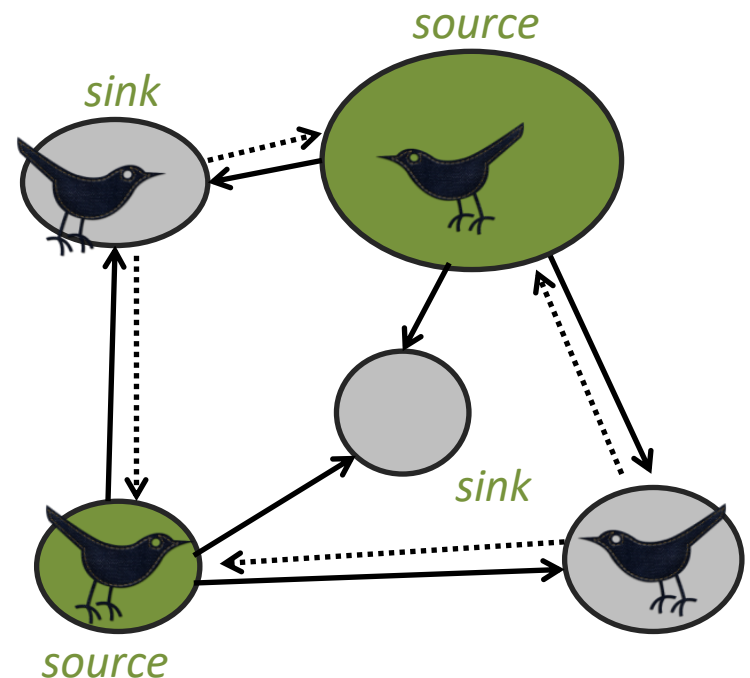
ORGANISMY V KRAJINĚ

- krajinné uspořádání a jeho vliv na organismy, populace a společenstva, teorie ostrovní biogeografie, metapopulační teorie, zdroje a propady, koridory a konektivita, ekotony,

TOB

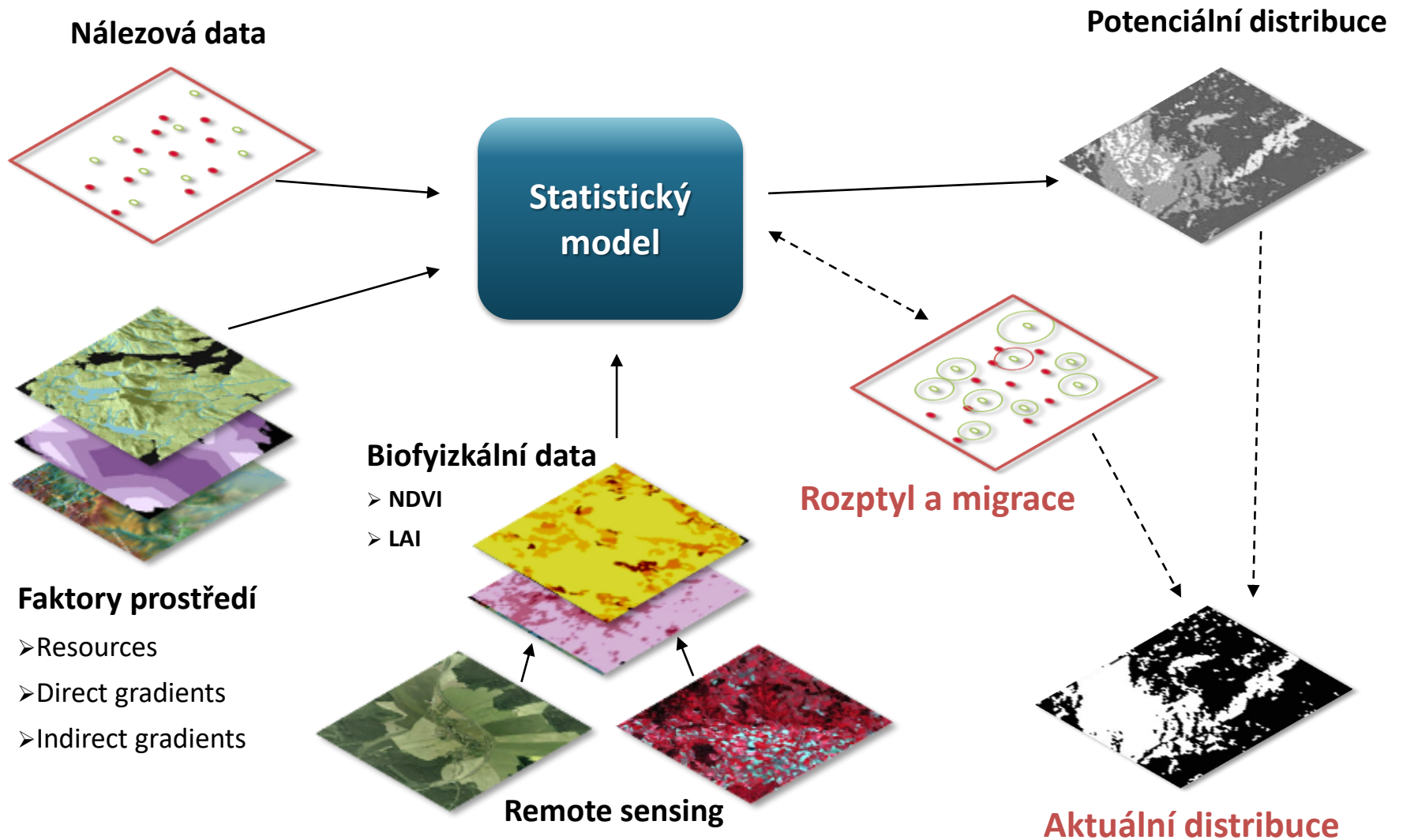

metapopulace

HABITATOVÉ MODELY

- Species distribution modeling – principy, metody, použití

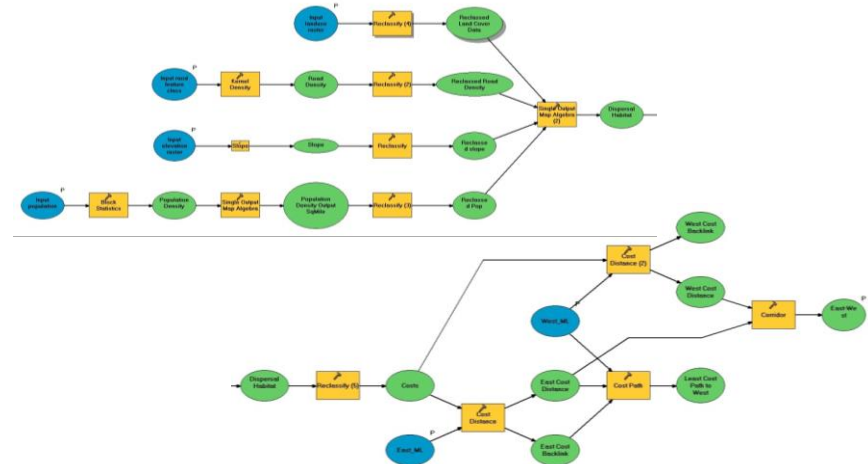
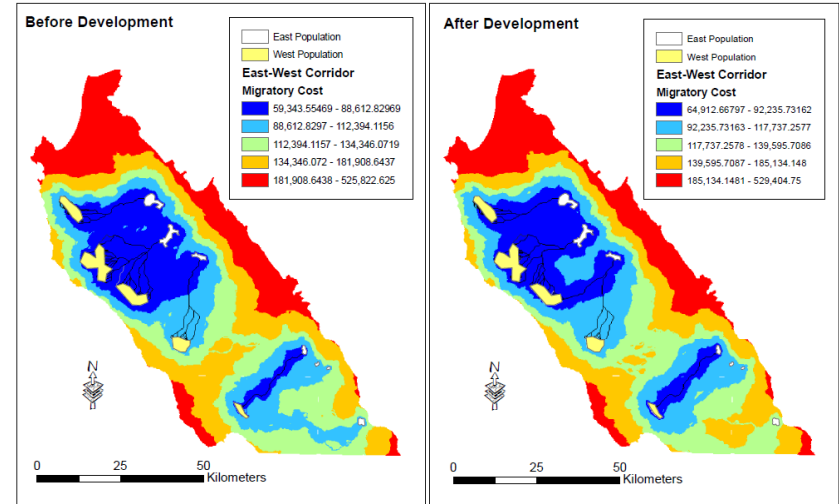

CVIČENÍ: HABITATOVÝ MODEL PRO VELKOU ŠELMU

- Modelování vhodnosti habitatu a identifikace migračních koridorů mezi metapopulacemi v prostředí GIS

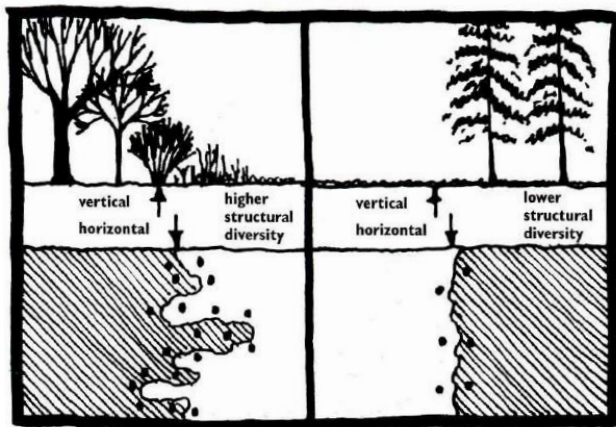
Corridor Analysis for Mountain Lion in Big Sur, California

KRAJINNÁ EKOLOGIE V DOMÁCÍ / EVROPSKÉ PRAXI

- obecné principy krajinné ekologie v praxi, ochrana krajiny v rámci ochrany přírody (ÚSES, CHÚ, NATURA 2000), mapování biotopů, krajinný ráz a jeho hodnocení, krajinotvorné programy

obecné principy

krajinný ráz

ÚSES

PPK, POPFK

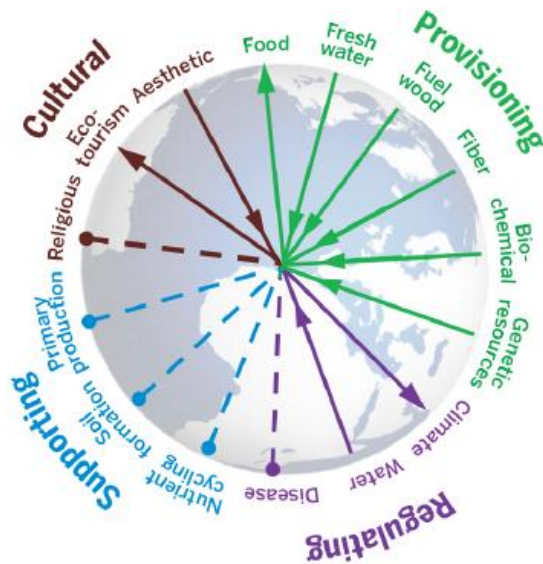

EKOSYSTÉMOVÉ SLUŽBY

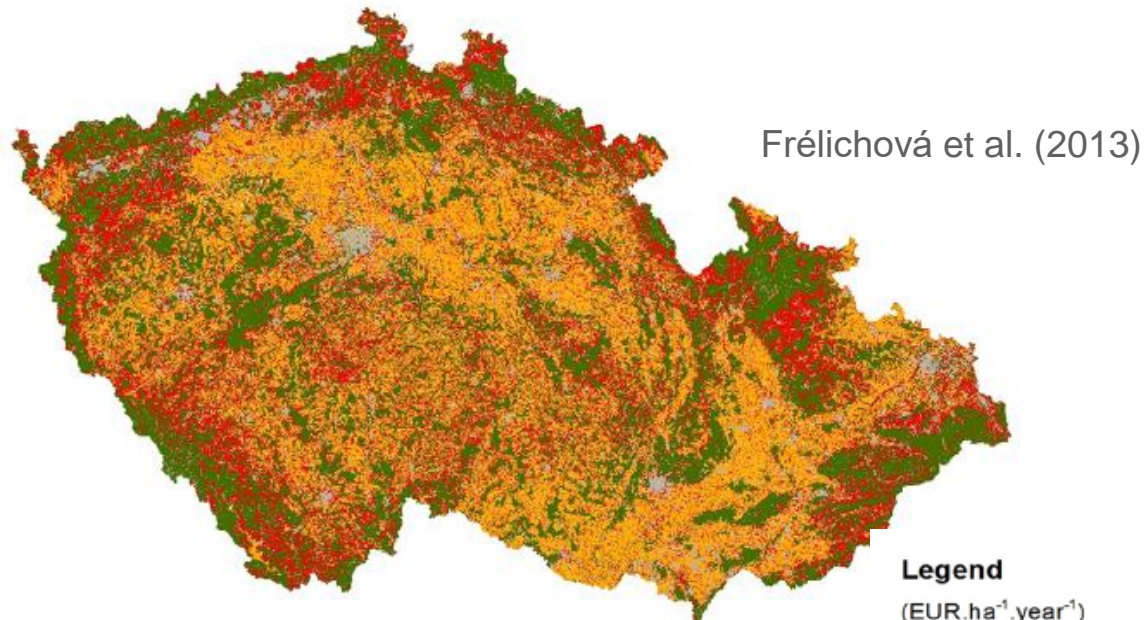
- základní koncept, metody hodnocení, indikátory ES, scénáře budoucího vývoje

Ecosystem services

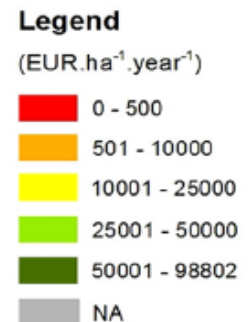
A

Agregované hodnoty ES v ČR

Frélichová et al. (2013)

Celkový odhad 237 miliard EUR ročně, tj. cca 1,5 násobek HDP podle dat z roku 2012

NEPOKRYTÁ TÉMATA

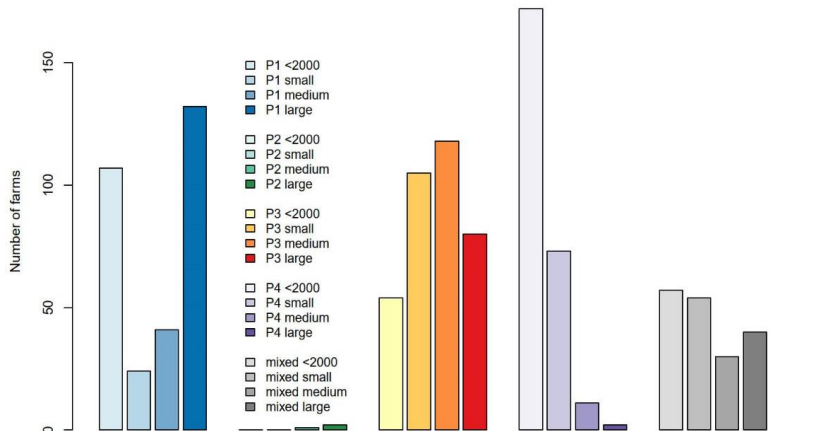
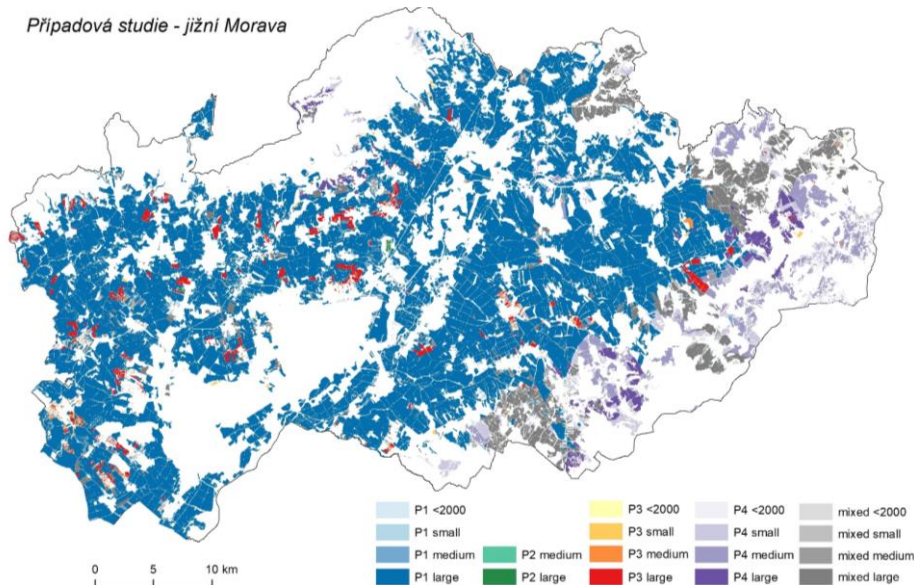
- Historie a vznik kulturních krajiny v ČR či v Evropě
- Biotopy ČR, metodika mapování biotopů
- Ekologie obnovy

VÝZKUM V OBLASTI KRAJINNÉ EKOLOGIE

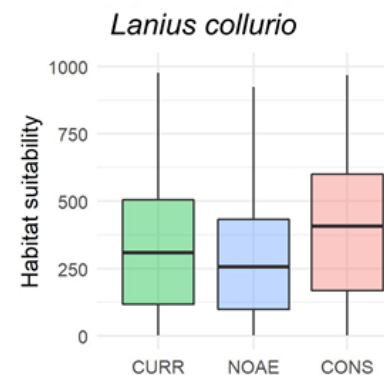
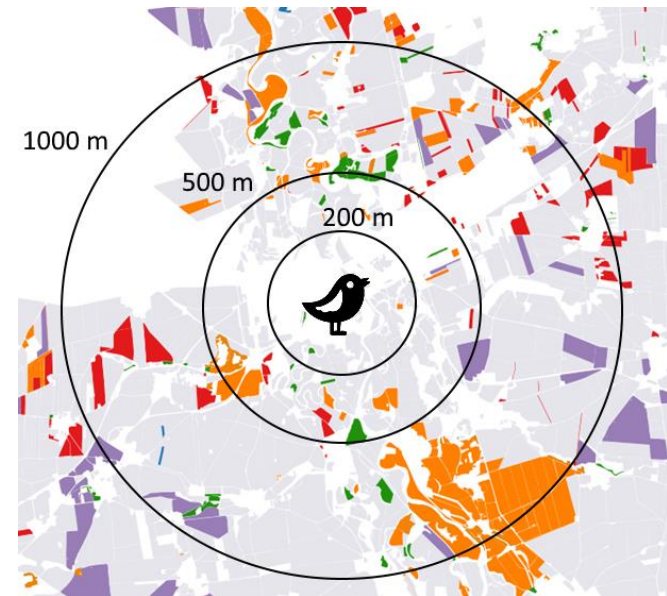
BESTMAP (Horizon 2020)

Faremní archetypy

Případová studie - jižní Morava

- Vliv agro-envi opatření na biodiverzitu v zemědělské krajině

Palacký University
Olomouc

Thank you

TOMÁŠ VÁCLAVÍK

Palacký University Olomouc

Faculty of Science | Department of Ecology &
Environmental Sciences

Šlechtitelů 27 | 78371 Olomouc | Czech Republic

tomas.vaclavik@upol.cz | +420 585 634 555

<http://tomasvaclavik.wordpress.com>